

OLAF aastal 2021: pettuste avastamine ja ennetamine

2021. aastal soovitas Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF) nõuda ELi eelarvesse tagasi üle poole miljardi euro. OLAF jätkas pandeemia põhjustatud pidevatest probleemidest hoolimata ELi eelarve kaitsmist, avastades ja uurides üha paremini kohanevaid pettureid ning ennetades mitme miljardi eurose eelarvega ELi taaste- ja vastupidavusrahastu vastaseid pettusi.

Täna avaldatud OLAFi 2021. aasta aruanne avalikustab mitmesugustes valdkondades esilekerkivad pettuste trendid ning uurimised ja tegevused, mis keskenduvad eelkõige keskkonda kahjustavatele petuskeemidele (alates metsastamisprojektist, mida ei viidud kunagi ellu, kuni sissevarisenud joogiveetorustikuni) ning suurtele pettustele tollis ja jätmete ebaseaduslikus üle piiri toimetamises.

Peadirektor Ville Itälä ütles OLAFi 2021. aasta aruande avaldamist kommenteerides järgmist: „OLAF saavutas eelmisel aastal taaskord suurepäraseid uurimistulemusi ja panustas ELi finantshuvide kaitsesse, soovitades nõuda tagasi pettuste ja eeskirjade eiramise tõttu kaotatud rohkem kui pool miljardit eurot.

Ennetamine, mis on ELi institutsioonide ja OLAFi töö alustala, on meie kasutuses olev kõige tõhusam vahend. Lisaks oma uurimistele aitas OLAF 2021. aastal töötada välja kaitsemeetmed pettuste vastu, mille sihiks võib olla taaste- ja vastupidavusrahastu, mille kaudu investeeritakse Euroopa rohe- ja digipöördesse rohkem kui 720 miljardit eurot. Petuskeemid avaldavad üha suuremat kahjulikku mõju inimeste tervisele ja ohutusele ning keskkonnale. Nagu OLAFi aruandes on märgitud, on see veelgi asjakohasem, võttes arvesse rohepöörde jaoks eraldatud ELi rahastuse suurenemist.

Petturid proovisid jätkuvalt kasutada ära COVID-19 kriisi – kui kõik keskendusid vaktsiinide kasutuselevõtule, juhtisime tähelepanu petturite katsetele petta riiklikke ametiasutusi, lubades neile üle 16 miljardi euro väärtuses vaktsiine.

2021. aasta oli OLAFi jaoks oluline ka seetõttu, et tegime suuri jõupingutusi Euroopa Prokuratuurile saadetava üksikasjaliku info ettevalmistamisel. See tegevus on Euroopa Prokuratuuri jaoks oluline ja OLAFilt saadud teabe põhjal algatati vähemalt 85 juhtumit. Kõik see on andnud OLAFi töötajatele väga palju tööd. Olen uhke panuse üle, mille OLAF on eurooplaste heaks andnud.“

OLAFi uurimistegevus 2021. aastal:

- OLAF on **viinud lõpule 212 uurimist** ja esitanud asjaomastele riiklikele ja ELi ametiasutustele **294 soovitusi**;
- OLAF on soovitanud ELi eelarvesse **tagasi nõuda 527,4 miljonit eurot**;
- **Laekunud ja oma ekspertide poolt analüüsitud 1110 teatise** põhjal on OLAF algatanud **234 uut uurimist**.

Petturid kasutasid jätkuvalt pandeemiat ära ning nende tegevus muutus veelgi rafineeritumaks ja paindlikumaks. Kulutuste puhul oli kõige murettekitavam nähtus kuritegelike organisatsioonide osalemine haldusrikkumistes, nagu topeltrahastamine, huvide konfliktid, pakkumustega manipuleerimine jm.

OLAF uuris jätkuvalt ELi institutsioonide, organite ja asutuste liikmete ning muu personali väärkäitumisi ja nõuete eiramisi, aidates seeläbi edendada ELi avaliku teenistuse kõrgeimaid standardeid.

Tulu saamiseks tulid petturid toime suurte kaubakoguste transportimisel tekkinud raskustega, jagades kaubasaadetised väiksemateks partiideks. Väärtuse tegelikust väiksemana näitamise ja päritolupettuste varjamiseks kasutati mitmes jurisdiktsioonis, sh väljaspool ELi asutatud varifirmade keerukaid võrgustikke. Uusi petuskeeme on ilmnenud COVID-19 pandeemia, rohepöörde ja jäätmekäitluse valdkonnas.

Keskkonnahoidlike projektide ja digiüleminekuga seotud pettused

Vähemalt 37% ELi taaste- ja vastupidavusrahastu vahenditest eraldatakse ELi rohepöörde edendamisele. 2021. aastal avastas ja uuris OLAF juhtumeid, mis näitavad, kuidas petturid võtsid sihtmärgiks ka keskkonnahoidlikud projektid ning digiülemineku rahastamise, mis on samuti üks taasterahastu „NextGenerationEU” sammastest. Neid juhtumeid ja mustreid võetakse arvesse OLAFi analüüsides ja tulevastes uurimistes, mis aitavad ELi taaste- ja vastupidavusrahastut edaspidi kaitsta. OLAFi 2021. aasta aruanne sisaldab näiteid pettustest tarkvaraprojektide, pestitsiidide alternatiivide, metsade ja keskkonnasäästlikumate õhusõidukite rahastamisel. Euroopa rohepöörde eesmärke võib kahjustada ka smugeldamine: aruande kohaselt on OLAF takistanud ebaseaduslikku jäämevedu ning ebaseaduslike külmutusgaaside ja pestitsiidide üle piiri toimetamist.

Pettuste ennetamine ja ELi taasteraha kaitse

Kõige tõhusam viis tagada, et iga euro kulutatakse otstarbekohaselt, on vältida tulu saamatajäämist ja tõkestada kuludega seotud pettusi. Ka eelmisel aastal keskendus OLAF jätkuvalt ennetamisele. Üks OLAFi 2021. aasta aruandes esitatud juhtumitest näitab, kuidas OLAFi uurijad avastasid vähemalt 330 miljoni euro võimaliku väärkasutuse ning soovitasid selle toimepanekut ennetada. OLAFi pettuste ennetamise eksperdid tegelesid 2021. aastal ka taaste- ja vastupidavusrahastuga. Spetsiaalne rakkerühm uuris riiklikke planeeritud meetmete piisavust pettuste ennetamiseks ning teavitas neist otse

Euroopa Komisjoni kolleege, kes vastutasid ELi 27 liikmesriigi riiklike taaste- ja vastupidavuskavade heakskiitmise eest.

COVID-19 vastaste vaktsiinide võltspakkumised

2021. aasta veebruaris avaldas OLAF selge avaliku hoiatuse COVID-19 vaktsiinidega seotud võimalike pettuste kohta. OLAF oli saanud ELi liikmesriikide valitsusallikatelt teavet väidetavate vahendajate pakkumiste kohta müüa suures koguses peamiselt ELis kasutamiseks heakskiidetud vaktsiini. OLAF tegi kindlaks, et petturite eesmärk oli veenda riigiasutusi tegema tehingu kindlustamiseks suuri ettemakseid ja seejärel saadud rahaga kaduda. Kõik need erinevad pettuskatsed hõlmasid peaaegu 1,2 miljardit vaktsiinidoosi, mille eest küsiti kokku rohkem kui 16,4 miljardit eurot. OLAFi sekkumine aitas juhtida tähelepanu nendele võltspakkumistele ning hoida seeläbi ära suurt kahju riigi rahandusele ja kaitsta vaktsiinide kasutuselevõttu.

Tubaka ebaseaduslik üle piiri toimetamine

Tubakatooted moodustavad suure osa ebaseaduslikult üle piiri toimetatud ja võltsitud kaubast, millega OLAF igal aastal tegeleb. 2021. aasta ei olnud selle poolest erinev. OLAF ja tema partnerid peatasid kokku 437 miljoni salasigareti sisenemise ELi turule. See kogus hõlmab ebaseaduslikult üle ELi piiri toimetatud 93 miljonit sigaretti, väljaspool ELi piiri arestitud 253 miljonit sigaretti ning ELi eri paigus ebaseaduslikult toodetud 91 miljonit sigaretti. OLAF aitas riiklikel ametiasutustel samuti konfiskeerida kokku 372 tonni toortubakat. See tegevus on aidanud ELi liikmesriikidel vältida hinnanguliselt 90 miljoni euro väärtuses tulu saamatajäämist.

Link aruande täistekstile on [siin](#).

OLAFi ülesanded, volitused ja pädevus:

OLAFi ülesanne on avastada ja uurida ELi rahaliste vahenditega seotud pettusi ning need peatada.

OLAF täidab oma ülesannet järgmiselt:

- uurib sõltumatult ELi rahaliste vahenditega seotud pettuse- ja korrupsioonijuhtumeid, et tagada ELi maksumaksjate raha jõudmine projektideni, millega luuakse Euroopas töökohti ja toetatakse majanduskasvu;
- aitab tugevdada kodanike usaldust ELi institutsioonide vastu, uurides ELi institutsioonide töötajate ja liikmete raskeid üleastumisi;
- töötab välja ELi pettusevastase strateegia.

Sõltumatu uurimistegevuse raames võib OLAF uurida juhtumeid, mis on seotud pettuse, korrupsiooni ja muude rikkumistega, mis mõjutavad ELi finantshuve ja puudutavad:

- kõiki ELi kulutusi: peamised kulukategooriad on struktuurifondid, põllumajanduspoliitika ja maaelu, arengu toetamise vahendid, otsekulutused ja välisabi;
- teatavaid ELi tuluseid, peamiselt tollimakse;
- kahtlusi ELi institutsioonide töötajate ja liikmete raskete üleastumiste kohta.

Kui OLAF on oma uurimise lõpetanud, siis peavad pädevad ELi ja riiklikud ametiasutused kontrollima ja otsustama, kas OLAFi soovitusi järgida. Eeldatakse, et kõik asjaomased isikud on süütu, kuni nende süüd on tõendatud pädevas liikmesriigi või ELi kohtus.

Lisateave:

Jana CAPPELLO
pressiesindaja
Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF)
Telefon: +32 2 29 85549
E-post: olaf-media@ec.europa.eu
http://ec.europa.eu/anti_fraud

Eirini NIKOLAIDOU
pressiesindaja asetäitja
Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF)
+32 2 29 83128
olaf-media@ec.europa.eu
http://ec.europa.eu/anti_fraud

